Euroopan parlamentti
2024-2029

Ulkoasiainvaliokunta

2025/2164(INI)

10.9.2025

MIETINTÖLUONNOS

yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöönpanosta – vuosikertomus 2025
(2025/2164(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: David McAllister

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PERUSTELUT 9

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöönpanosta – vuosikertomus 2025

(2025/2164(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) ja erityisesti sen 14, 16, 21, 24, 36 ja 41 artiklan,

– ottaa huomioon 25. kesäkuuta 2025 annetun unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan raportin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan painopisteistä vuonna 2025 ”Common Foreign and Security Policy Report – Our Priorities in 2025”,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

A. ottaa huomioon, että EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) keskeisiä tavoitteita ovat rauhan säilyttäminen, kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen ja kansainvälisen yhteistyön edistäminen sekä demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistäminen;

B. ottaa huomioon, että tiettyjen perinteisten ja nousevien valtojen toiminta on joissain asioissa mutkikasta ja vaihtelee tiiviistä yhteistyöstä voimainmittelyyn tietyillä aloilla; toteaa, että nykyisessä geopoliittisessa ilmapiirissä EU:lla ei ole joissain tapauksissa juuri muuta vaihtoehtoa kuin turvautua liiketoimia muistuttaviin sopimuksiin;

.

1. yhtyy komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan raportissa esiin tuotuihin huolenaiheisiin ja on huolissaan nopeasta geopoliittisesta muutoksesta, joka johtuu autoritaaristen vallanpitäjien määrätietoisesta sotilaallisesta, poliittisesta ja taloudellisesta painostuksesta; panee huolestuneena merkille, että kansainvälinen järjestelmä on moninapaisempi ja vähemmän monenvälinen ja että siinä kilpailu on korvaamassa yhteistyön ja kaupan ja investointeja, tietoja ja muuttovirtoja käytetään yhä enemmän aseena; varoittaa, että tällainen hajanaisuus uhkaa strategisia etujamme, turvallisuuttamme, vauraut tamme ja yhtenäisyyttämme ja edellyttää alueellisten ja maailmanlaajuisten kumppanuuksiemme ja liittoutumiemme aktivointia;

2. kehottaa tässä yhteydessä varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa kehittämään tulevaisuuteen suuntautuvan YUTP:n, jolla pyritään seuraavissa kohdissa esitettyihin tavoitteisiin;

Puolustamamme sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen muokkaaminen

3. muistuttaa, että sääntöpohjainen kansainvälinen järjestys turvaa valtioiden suvereniteetin ja koskemattomuuden, mahdollistaa rauhanomaisen riitojenratkaisun ja

varmistaa, että valta perustuu lainsäädäntöön eikä voimankäyttöön; on huolissaan siitä, että sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestykseen kohdistuu ennennäkemätön paine sisäisen eripuraisuuden ja ulkoisten hyökkäyksien vuoksi; varoittaa, että sen tuhoaminen johtaa epävakauteen ja maailmanlaajuisiin konflikteihin ja heikentää siten omaa turvallisuuttamme ja vaurauttamme;

4. korostaa, että Venäjän laiton ja perusteeton hyökkäys Ukrainaa vastaan on samalla laajin hyökkäys eurooppalaista rauhanjärjestystä vastaan sitten toisen maailmansodan; muistuttaa, että Venäjän hyökkäyksen on epäonnistuttava, sillä se osoittaisi lain olevan voimankäytön yläpuolella eikä kannustaisi muita yrittämään rajojen kyseenalaistamista sotilaallisin keinoin; vaatii siksi välitöntä ja ehdotonta tulitaukoa, Venäjän vetäytymistä Ukrainasta ja kaikkien Venäjän laittomasti sieppaamien lasten palauttamista;

5. painottaa, että mihin tahansa rauhansopimukseen on sisällyttävä vankat turvatakuut Ukrainalle, Ukrainan vaaleilla valitun johdon on neuvoteltava se ja sillä on oltava Ukrainan kansan tuki; varoittaa Venäjän vilpillisistä ehdotuksista, joilla pyritään pitkittämään sotaa, sekä siitä, että kaikki Venäjän sanelemat ratkaisut tai sen hyökkäyksen palkitseminen vaarantaisivat vakavasti Euroopan turvallisuuden;

6. kehottaa komissiota tukemaan aktiivisesti kansainvälisen oikeuden mekanismeja ja varmistamaan vastuuvelvollisuuden sota- ja hyökkäysrikoksista; kehottaa komissiota ehdottamaan lainsäädäntöä, jolla Venäjän pysäytettyjä ulkomaisia varoja käytetään Ukrainan jälleenrakentamiseen;

7. korostaa, että Venäjän hyökkäys aiheuttaa epävakautta EU:n itäisessä naapurustossa ja heijastusvaikutuksia Länsi-Balkanille;

8. muistuttaa, että EU:n ja kaikkien sen jäsenvaltioiden on näytettävä esimerkkiä suvereniteetin ja kansainvälisen oikeuden vaalimisesta; painottaa, että sen uskottavuus ja kyky suojella kansalaisiaan ja elintärkeitä etujaan riippuu sen sitoutumisesta omiin perusperiaatteisiinsa, kuten demokratiaan, oikeusvaltioon ja ihmisarvoon;

9. ilmaisee syvän huolensa humanitaaristen normien nykytilasta ja siitä, ettei siviilejä suojella kansainvälisen oikeuden mukaisesti Lähi-idän pitkittyneissä konflikteissa; vahvistaa EU:n sitoutumisen Israelin valtion olemassaoloon ja turvallisuuteen ja korostaa, että sillä on oikeus puolustautua kansainvälistä oikeutta kaikilta osin noudattaen; kehottaa jatkamaan uskottavaa poliittista prosessia, jolla pyritään kahden valtion ratkaisuun, joka perustuu vuoden 1967 rajoihin ja Jerusalemiin jaettuna pääkaupunkina;

10. vahvistaa, että monenvälisten järjestöjen ja alueellisten foorumien rooli on merkittävä, sillä ne ovat korvaamattomia foorumeita konfliktien ratkaisemisessa ja globaalihallinnassa; varoittaa, että ”muutaman osapuolen väliset” toimintamallit saattavat murentaa maailmanlaajuisia normeja entisestään ja edellyttää, että EU toimii vastavoimana, joka edistää laajaa ja osallistavaa monenvälisyyttä tiiviissä yhteistyössä samanmielisten kumppaneidensa kanssa; kehottaa komissiota ja varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa toimimaan edelläkävijänä monenvälisissä aloitteissa, jotka perustuvat vankasti maailmanlaajuisiin sääntöihin, jotta varmistetaan Euroopan turvallisuus ja vauraus;

11. kehottaa varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa edistämään tehokasta ja voimakasta

demokraattista narratiivia autokraattisen painostuksen torjumiseksi tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa; kannustaa panostamaan enemmän strategiseen viestintään sekä ulkomaisen sekaantumisen ja tiedon manipuloinnin torjuntaan;

12. kannustaa tekemään vuosittain sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestykseen kohdistuvia uhkia koskevia strategisia arviointeja, joita koordinoi Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH) ja joiden jälkeen toteutetaan aktiivisia toimenpiteitä, joilla estetään monenvälisten normien rapautuminen entisestään;

Yhteisiin intresseihin perustuvan yhteistyön edistäminen

13. vahvistaa, että EU:n ulkoisessa toiminnassa tarvitaan uskottavaa arvoihin perustuvaa sitoutumista; korostaa kuitenkin, että pelkästään normatiiviseen valtaan turvautuminen on riittämätöntä; kannustaa pyrkimään määrätietoisemmin EU:n strategisiin tavoitteisiin ja hyödyntämään samalla yhteisiin etuihin perustuvia kumppanuuksia ja liittoutumia;

14. kannustaa varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa kehittämään räätälöityjä politiikkatoimia, joilla vastataan jäsenvaltioiden ja kumppanimaiden odotuksiin, ja tekemään nopeasti poliittisia sopimuksia ja siten vahvistamaan EU:n mainetta luotettavana strategisena peruspilarina;

15. painottaa, että vahva transatlanttinen kumppanuus Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa Natossa on edelleen välttämätön ja muodostaa Euroopan turvallisuusrakenteen selkärangan; muistuttaa, että voidakseen olla vahva transatlanttinen kumppani EU:sta on tultava voimakkaampi ja toimintakykyisempi, erityisesti oman puolustuksensa ja turvallisuutensa osalta; toteaa, että Yhdysvallat noudattaa nyt liiketoimia muistuttavaa lähestymistapaa monenvälisyyteen ja Euroopan turvallisuuteen; korostaa tässä yhteydessä, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden on kiireellisesti pyrittävä strategiseen riippumattomuuteen ja investoitava uskottaviin ja riittäviin puolustusvoimavaroihin; suhtautuu myönteisesti tiiviimpään yhteistyöhön Kanadan ja muiden samanmielisten kumppaneiden kanssa yhteisten demokraattisten arvojen ja koko maailman vakauden turvaamiseksi;

16. panee tyytyväisenä merkille vahvan ja rakentavan kumppanuuden Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa; suhtautuu myönteisesti Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n johtajien 19. toukokuuta 2025 pidetyn Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n huippukokouksen jälkeen antamaan yhteiseen julkilausumaan, jossa hahmotellaan jäsenneltyä vuoropuhelua ulko- ja turvallisuuspolitiikasta; kehottaa panemaan sen nopeasti täytäntöön;

17. on tyytyväinen tiiviisiin suhteisiin EU:n ulkopuolisiin Länsi-Euroopan maihin ja niiden vahvaan yhteistyöhön EU:n ulkoisen toiminnan alalla;

18. korostaa Länsi-Balkanin strategista merkitystä ja tukee uskottavaa poliittista yhteistyötä ja turvallisuusyhteistyötä alueen maiden ansioihin perustuvassa etenemisessä kohti EU:hun yhdentymistä; painottaa, että Länsi-Balkanin maiden, Ukrainan ja Moldovan tulevaisuus on EU:ssa;

19. korostaa, että Turkin strateginen rooli Naton jäsenenä ja sen yhteistyö EU:n kanssa ovat keskeisiä Euroopan vakaudelle ja turvallisuudelle; on erittäin huolestunut demokratian taantumisesta Turkissa; kehottaa vapauttamaan välittömästi oppositiojohtajan Ekrem İmamoğlun;

20. painottaa Etelä-Kaukasian strategista merkitystä; tuomitsee Georgian hallituksen autoritaariset pyrkimykset; kehottaa Georgiaa palaamaan EU-jäsenyyden tielle; tukee Armenian ja Azerbaidžanin elokuussa 2025 solmimaa rauhansopimusta;

21. painottaa, että EU:n poliittista ja taloudellista läsnäoloa on lisättävä Keski-Aasiassa;

22. korostaa tarvetta vahvistaa ja syventää EU:n yhteistyötä Persianlahden maiden kanssa muuttoliikkeen, digitalisaation, turvallisuuden ja vihreän siirtymän aloilla;

23. toteaa jälleen, että rauhanomainen, vakaa ja sääntöpohjainen indopasifinen alue on elintärkeä EU:n edun kannalta; kannustaa tiivistämään suhteita YUTP:n alalla samanmielisiin kumppaneihin, erityisesti Australiaan, Uuteen-Seelantiin, Etelä-Koreaan ja Japaniin;

24. katsoo, että Kiinan kiihtyvä militarisoituminen sekä sen sotilaalliset ja poliittiset kumppanuudet Venäjän ja Pohjois-Korean kanssa ovat 2000-luvun keskeinen geopoliittinen haaste; korostaa, että EU:n on hyväksyttävä moniulotteinen strategia, jossa yhdistyvät kansainvälisen oikeuden vaalimiseen tähtäävä periaatteellinen diplomatia sekä etujamme turvaava taloudellinen toiminta;

25. panee merkille, että geopoliittiset haasteet ovat vahvistaneet EU:n ja Intian yhteisiä etuja; tukee EU:n ja Intian huippukokousta uuden strategisen ohjelman käynnistämiseksi;

26. kehottaa varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa ja jäsenvaltioita keskittymään vahvempien kahdenvälisten kumppanuuksien kehittämiseen samanmielisten Afrikan maiden kanssa enemmällä enemmän -periaatteen pohjalta ja ylläpitämään samalla ihmisoikeuksien ja demokratian yleismaailmallisia arvoja; pitää valitettavana demokratian taantumista useissa Afrikan maissa;

27. korostaa tarvetta syventää EU:n yhteistyötä Latinalaisen Amerikan ja Karibian samanmielisten maiden kanssa;

28. korostaa arktisen alueen kasvavaa geostrategista merkitystä ja toistaa, että tarvitaan johdonmukaista ja ajantasaista EU:n arktista politiikkaa;

29. kehottaa komissiota ja EUH:ta tehostamaan jäsenneltyä yhteistyötä alueellisten järjestöjen, kuten Kaakkois-Aasian maiden yhteistyöjärjestön, Afrikan unionin, Latinalaisen Amerikan ja Karibian valtioiden yhteisön ja Persianlahden yhteistyöneuvoston, kanssa, jotta voidaan kehittää osallistavia alueellisia turvallisuusrakenteita ja koordinoida monenvälisiä poliittisia toimia;

Loukkaamattomiksi katsomiemme ehdottomien kantojen muodostaminen

30. muistuttaa, että EU:n ulkoinen toiminta on peruuttamattomasti sidottu SEU-sopimuksen 2 artiklassa, 3 artiklan 5 kohdassa ja 21 artiklassa vahvistettuihin arvoihin ja periaatteisiin;

31. muistuttaa, että EU:n uskottavuus riippuu sen kyvystä toimia päättäväisesti sen suojellessa kansalaisiaan ja etujaan; korostaa, että kynnys määrätietoisten toimien toteuttamiselle olisi tehtävä johdonmukaisesti selväksi ja että näihin toimiin olisi kuuluttava yksiselitteisiä vastatoimia vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin; kannattaa

Magnitski-tyyppisen EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän laajentamista järjestelmälliseen sortoon ja korruptioon;

32. kannustaa syvempään koordinointiin G7-ryhmän ja muiden demokraattisten kumppaneiden kanssa, jotta maailmanlaajuisten normien rikkomiseen voidaan vastata yhdenmukaisella tavalla;

33. kehottaa kiinnittämään enemmän huomiota uskonnollisten vähemmistöjen, myös kristittyjen, vainoon; kehottaa sisällyttämään uskonnonvapauden suojelun EU:n ulkoiseen toimintaan;

34. kehottaa EUH:ta ja komissiota kehittämään vertailuarvoja EU:n pakotteiden vaikutusten arvioimiseksi ja tiedottamaan niistä säännöllisesti Euroopan parlamentille;

EU:n ulkoisen toiminnan vaikutuksen tehostaminen

35. pitää valitettavana, että EU:n maailmanlaajuinen näkyvyys ja poliittinen vaikutusvalta eivät useinkaan vastaa sen taloudellista ja diplomaattista jalanjälkeä;

36. kehottaa varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa ehdottamaan johdonmukaista strategisen viestinnän strategiaa, jossa korostetaan EU:n ulkoisen toiminnan hyötyjä ja jolla tuetaan EU:n tavoitteita; kannustaa EUH:ta vahvistamaan EU:n poliittista läsnäoloa kumppanimaissamme ja muokkaamaan ulkoista toimintaamme kyseisissä maissa siten, että se on paremmin yleisön saatavilla;

37. kehottaa edistämään EU:n ja jäsenvaltioiden ulkoasiainhallintojen lähentymistä, jotta voidaan parantaa kansallisen brändin rakentamisen ja EU:n viestinnän yhteisvaikutuksia Team Europe -lähestymistavan mukaisesti;

38. korostaa, että budjettirajoitukset estävät merkittävästi EU:n ulkoisen toiminnan näkyvyyden ja vaikutuksen lisäämistä; kehottaa komissiota ja EUH:ta asettamaan ulkoiset toimet tosiasialliseen tärkeysjärjestykseen, jotta voidaan määrittää, millä EU:n ulkoisilla toimilla voidaan saavuttaa parhaat poliittiset ja strategiset tulokset;

39. korostaa Global Gateway -aloitteen strategista potentiaalia lisätä EU:n läsnäoloa ja näkyvyyttä maailmanlaajuisesti; pitää myönteisenä, että komissio on asettanut sen hankkeiden täytäntöönpanon etusijalle;

40. muistuttaa, että Euroopan parlamentilla on erityinen rooli EU:n ulkoisen toiminnan näkyvyyden ja vaikutuksen tehostamisessa ja näin ollen se täydentää EU:n ja jäsenvaltioiden ulkoasiainhallinnon toimia;

41. muistuttaa, että Euroopan parlamentille kuuluva talousarviotehtävän hoitaminen liittyy erottamattomasti sille osoitettuun tehtävään huolehtia demokraattisesta valvonnasta ja antaa neuvoja;

42. katsoo, että EU:n ulkoisen toiminnan parlamentaarista valvontaa on vahvistettava, mukaan lukien säännöllinen pääsy luottamuksellisiin tietoihin ja jäsenneltyihin vuoropuheluihin;

43. korostaa, että jokainen edellä mainittu asia edellyttää varapuheenjohtajalta / korkealta edustajalta asianmukaista vastausta;

°

° °

44. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

Ulkoasiainvaliokunta laatii vuosittain päätöslauselman yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) täytäntöönpanosta. Päätöslauselman lähtökohtana on unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan raportti Euroopan parlamentille. Tässä päätöslauselmassa arvioidaan YUTP:n edistymistä ja haasteita, ja se on keskeinen osa Euroopan parlamentin panosta EU:n ulkoisen toiminnan kehittämiseen. Se on erityisen tärkeä, kun otetaan huomioon Lissabonin sopimuksessa Euroopan parlamentille annettu entistä laajempi valvontavalta.

Tässä mietinnössä käsitellään keskeisiä strategisia painopisteitä, jotka ohjaavat YUTP:n tulevaa suuntaa, ja annetaan selkeitä ohjeita EU:n toimeenpanovallan käyttäjälle. Siinä korostetaan tulevaisuuteen suuntautuvaa lähestymistapaa painottamalla useita keskeisiä periaatteita, joita parlamentti vaatii YUTP:n tueksi:

a. puolustamamme sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen muokkaaminen;

b. yhteisiin intresseihin perustuvan yhteistyön edistäminen;

c. loukkaamattomiksi katsomiemme ehdottomien kantojen muodostaminen;

d. EU:n ulkoisen toiminnan vaikutuksen tehostaminen.

Mietinnössä käsitellään yksityiskohtaisesti kaikkia näitä painopisteitä.